

Kadernota

In Control of Alcohol&Drugs 2016-2020
Noord-Holland Noord

Projectgroep In Control of Alcohol & Drugs
31 mei 2016

in control

OF ALCOHOL
OF DRUGS

1. Inleiding

Voor u ligt het nieuwe programma In Control of Alcohol & Drugs 2016-2020. Gemeenten, GGD, politie, Brijder Jeugd, GGZ en andere partners in de regio Noord-Holland Noord werken samen om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren verder terug te dringen.

Op 27 augustus en 1 oktober 2015 zijn ambtenaren van verschillende disciplines uit Noord-Holland Noord bijeen geweest om mee te denken over het nieuwe kader voor 2016-2020. Dit heeft geleid tot het programma dat nu voor u ligt. De sub-regio Noord-Kennemerland heeft aangegeven mee te willen participeren tot en met 2018. De sub-regio's Kop van Noord Holland en West Friesland hebben aangegeven tot 2020 het programma te willen draaien.

Dit programma kent een verleden. Om te laten zien wat al bereikt is met elkaar gaan we eerst terug in de tijd.

2. Het verleden en de resultaten tot nu

Vanaf 2007 is het programma Jeugd, Alcohol en Drugs actief in de regio Noord-Holland Noord. Vanaf 2005 is er onderzoek gedaan naar het alcoholgebruik van jongeren van 13 t/ m 16 jaar. Bij het schrijven van deze kadernota zijn we 10 jaar verder en zijn er mooie resultaten behaald.

Overzicht alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in groepen 2 en 4 van het voorgezet onderwijs en ouder tolerantie

Alcohol:	2005 (%)	2009 (%)	2013 (%)	2014 (&)	2015 (%)
Ouders keuren alcoholgebruik goed of zeggen er niets van*	74,4	54	58,1	53,2	45.6
Startleeftijd	12,1 jaar	12,9 jaar	13,4 jaar	13,3 jaar	13.0
Ooit alcohol gedronken	73,5	61,9	50,3	44,8	59.0 ¹ 36.4
Afgelopen maand alcohol gedronken	65,7	49,8	38,6	32,8	33.6 ² 29.3
Afgelopen maand dronken geweest	30,8	24,7	20	16.9	17.9
Overmatig alcoholgebruik (binge drinken ³)	45,1	36,6	26,6	22,1	24.1
Drugs:					
Ooit softdrugs** aangeboden	30,1	30,1	24,4	25,3	25.5
• Straat/park/hangplek	15,9	15,1	12,3	13,5	12.3
• Thuis of bij vrienden	9,1	8,1	8,7	9,0	8.8
• Op school	9,5	7,9	7,1	7,1	6.9
• Café/disco/feest/concert	6,7	5,5	5,4	4,6	5.5
• Ergens anders	3,2	7,3	6,6	6,5	7.5
Ooit harddrugs*** aangeboden	6,6	5,9	6,4	6,2	10.5
• Straat/park/hangplek	3,3	2,7	2,8	3,0	4.5
• Thuis of bij vrienden	1,3	1,2	1,8	1,3	3.8
• Op school	0,8	0,8	1,0	1,1	1.9

¹ Uitvraag gewijzigd. Landelijk wordt nu onderscheid gemaakt in "ooit een paar slokjes" en "ooit een glas"

² Idem: landelijke uitvraag gewijzigd. Onderscheid gemaakt tussen "paar slokjes" en "glas"

³ Bij één gelegenheid vijf drankjes of meer drinken noemen we binge drinken

• Café/disco/feest/concert	2,0	2,0	2,3	2,0	3.3
• Ergens anders	1,4	1,4	1,8	1,6	3.0
Ooit softdrugs gebruikt	20,3	17,8	11,3	11,3	12.3
Ooit harddrugs gebruikt	Geen gegevens beschikbaar	3,8	2,8	2,1	2.2 (excl. Lachgas) (5.1 incl. lachgas)

*Betreft alleen jongeren die ooit alcohol hebben gedronken** Softdrugs: hasj of wiet *** Harddrugs (2005 en 2009): cocaïne, XTC, pep/speed, heroïne, paddo's exclusief GHB***Harddrugs (2013 en 2014): cocaïne, XTC, pep/speed, heroïne, paddo's en GHB.
Bron: Gezondheidsatlas GGD Hollands Noorden → EMOVO-onderzoek GGD Hollands Noorden 2005-2014

Overzicht naleving van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers

Verstrekker	Ambitie in 2015	2013	2015
Supermarkt	75%	50%	51%
Slijterij	90%	22%	45%
Sportkantine	75%	20%	19%
Café	75%	19%	25%
jongerencentra	75%	18%	75%
Cafeteria	75%	15%	20%

Geconcludeerd kan worden dat er tot dusver positieve resultaten geboekt zijn als het gaat om:

- afname van het alcohol- en (soft)drugsgebruik door jongeren tot 16 jaar;
- toename van de bewustwording onder jongeren, ouders en alcoholverstrekkers over de risico's van vooral alcoholgebruik. Dit blijkt uit recent onderzoek van het Ministerie van VWS over het effect van de NIX18 campagne;
- jongeren beginnen op latere leeftijd met het drinken van alcohol, hoewel het stagneert in 2015;
- voorzichtige verbetering van het naleven van de leeftijdsgrens door alcoholverstrekkers.

De inspanningen van alle partijen dragen bij aan deze positieve resultaten. Deze resultaten zijn een stimulans om door te gaan, want we zijn er nog niet.

Het regionale Emovo-onderzoek laat zien dat het alcoholgebruik onder jongeren is gedaald en de startleeftijd verhoogd. Toch drinken jongeren nog steeds te vroeg, te vaak en te veel. Dat heeft schadelijke gevolgen voor hun ontwikkeling en gezondheid. Hoewel het regionale Emovo-onderzoek laat zien dat het softdrugsgebruik onder jongeren de laatste jaren gelijk is gebleven, blijft het drugsgebruik onder jongeren zorgwekkend. Dat betekent dat er nog veel werk te doen is!

3. Programma 2016-2020

Het programma loopt van 2016-2020 en richt zich op jongeren en jongvolwassenen tot en met 23 jaar, ouders, leerkrachten, alcoholverstrekkers. De aanpak in het uitvoeringsplan zal zich richten op jongeren 12-16 jaar, 16-18 jaar en 18-23 jaar. Deze driedeling zal verschillen in aanpak laten zien. Het programma In Control of Alcohol & Drugs heeft als ultieme doelen:

- Geen alcohol onder de 18 jaar, boven de 18 zeer matig;
- Geen drugs onder de 23 jaar;
- Bijdragen aan het beschermen van de individuele (psychische en fysieke) gezondheid;
- Het vergroten van sociale en maatschappelijke veiligheid;
- Terugdringen van maatschappelijke schade en kosten door alcohol/drugsgebruik.

Aan het eind van deze Kadernota zijn de doelen op themaniveau (Gezondheid en Sociale Veiligheid) concreet gemaakt. De voortgang wordt gemeten aan de hand van de Emovo cijfers.

Dit gaan we doen door:

- a. Vergroten van bewustwording over gezondheidsrisico's van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren, jongvolwassenen, ouders, verzorgers en vrijwilligers;
- b. De doelgroep in eigen kracht zetten om gezonde keuzes te maken;
- c. Investeren in vroegsignalering door personen/instanties die werken met jongeren;
- d. Weerbaarheid van jongeren vergroten (nee kunnen zeggen);
- e. Ouders versterken in de voorbeeldfunctie die zij hebben door ze handvatten te geven om middelengebruik te herkennen, weten wat de gezondheidsrisico's zijn en het gesprek er over aan te gaan met hun kind;
- f. Terugdringen van de beschikbaarheid van alcohol en drugs (softdrugs mogen alleen worden verkocht in coffeeshops);
- g. Aanspreken van alcoholverstrekkers om het naleven van de leeftijdsgrens te verbeteren;
- h. Inzetten op psychische gezondheid;
- i. Handhaven conform de vastgestelde handhavingmatrix of het handhavingbeleid voor het toezicht op het naleven van de Drank- en Horecawet.

Om deze doelen te realiseren is het nodig om samen te werken met de gemeenten in Noord-Holland Noord en andere organisaties zoals de Brijder Jeugd, Trimbos, Jongerenwerk, GGD, GGZ, politie, NOC*NSF, sportservicepunten NH, CBL, KHN en anderen.

4. Algemene uitgangspunten en randvoorwaarden om de ambities te realiseren

De aanpak van de afgelopen jaren wordt gecontinueerd. Wel zijn er accentverschillen. Er komt meer ruimte voor lokaal maatwerk (70% van de middelen is begroot voor lokaal maatwerk) en naast alcoholgebruik krijgt ook drugsgebruik door jongeren meer de aandacht.

Gezondheid, sociale veiligheid en communicatie

Het is wenselijk om elkaar te versterken en aan te vullen vanuit verschillende invalshoeken. Een signalerende rol vanuit veiligheid is hierbij nodig. Hierdoor ontstaat er meer input voor preventie op zowel regionaal als lokaal niveau. Partners als jongerenwerk, politie, reclassering en anderen met veiligheidsbril worden betrokken bij dit programma. Het is een "en-en"-verhaal en niet een "en-of"-verhaal!

Oog voor doelgroepen en settings

Dit programma en ook de vorige programma's zijn geschreven voor bepaalde doelgroepen. Voor nu en de toekomst is het zaak om deze doelgroepen niet uit het oog te verliezen. Met doelgroepen hanteren wij de volgende definitie.

De doelgroep is een specifieke groep mensen die we met In Control willen bereiken.

Het programma wil bij deze doelgroep, met behulp van verschillende interventies op maat een gedragsverandering tot stand brengen

Voor het programma In Control wordt rekening gehouden met de volgende doelgroepen:

- Jongeren 12-16 jaar
- Jongeren 16- 18 jaar
- Jongeren 18-23 jaar
- Ouders/verzorgers van de jongeren
- Leerkrachten van scholen en vrijwilligers van verenigingen
- Alcoholverstrekkers

We zoeken verbinding tussen de settings: scholen, vrije tijd en thuis:

- Scholen: aanpak gericht op leerlingen in het onderwijs, hun ouders en omgeving op basis van signalen;
- Vrije tijd: aanpak gericht op hot spots en hot times in het uitgaansgebied, dansfestivals en het (sport)verenigingsleven;
- Thuis: aanpak gericht op (risico)huishoudens met jongeren en jongvolwassenen.

Ruimte voor lokale initiatieven

Een aantal gemeenten heeft het initiatief genomen om aanvullend op het regionale programma een eigen beleid te ontwikkelen. Lokale en regionale programma's versterken elkaar en vullen elkaar aan binnen de regionaal gestelde kaders. Beide sporen bestaan naast elkaar en vragen om een breed netwerk waar kennis gedeeld wordt en er met één gezicht naar buiten getreden wordt. Van belang is dat deze lokale initiatieven bijdragen aan de regionale doelstellingen. Een voorstel van een individuele gemeenten of een initiatief van meerdere gemeenten met een beroep op het regionale budget wordt voorgelegd aan de stuurgroep(en).

5. Organisatie

De Commissie Jeugd en Sociale Veiligheid heeft de algehele bestuurlijke regie op het regionale programma van In Control of Alcohol & Drugs en de uitvoering hiervan. In de commissie zijn de besturen van gemeenten, politie, Openbaar Ministerie en GGD HN vertegenwoordigd.

De commissie:

- bewaakt de voortgang;
- stemt af met de voorzitters van de stuurgroepen;
- stuurt op resultaat.

Stuurgroepen

Op sub-regionaal niveau overleggen gemeenten in de daarvoor gevormde stuurgroepen en organiseren daarvoor de noodzakelijke menskracht. Deze stuurgroepen worden gevormd door bestuurders uit alle gemeenten. De hierin vertegenwoordigde portefeuillehouders sturen binnen de eigen gemeente op hoofdlijnen en bewaken de voortgang van het programma. Zij worden daarbij door de overall projectleider en een werkgroep lid van de sub-regio ondersteund en gevoed met informatie door een voortgangsrapportage.

Programmaleiding

GGD HN en Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid Noord Holland verzorgen de programmaleiding en het uitwerken van dit programma in uitvoeringsprogramma's. Zij vormen werkgroepen met ambtenaren en vertegenwoordigers van gemeenten en uitvoeringsorganisaties om op de verschillende programmaonderdelen voortgang te boeken. De GGD HN coördineert daarbij de aanpak en uitvoering voor de gezondheidsactiviteiten en de communicatie. Het Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid doet dat voor de sociale veiligheid. De overall projectleider en de deelprojectleiders komen eens per maand bijeen om de voortgang te bespreken en de verbinding te houden met de thema's.

Communicatie

Om het alcohol- en drugsgebruik een halt toe te roepen moeten bij jongeren en hun opvoeders merkbare resultaten worden bereikt. Daarvoor is hun inzet en de medewerking van vele anderen nodig. Dat vraagt vooral veel communicatieve inzet. Het bereiken van de jongeren en hun ouders en/of opvoeders staat voorop. Iedereen mobiliseren die op enigerlei wijze kan bijdragen aan het signaleren van situaties waarop tijdig moet worden gereageerd is een van de doelen. In Control sluit zoveel mogelijk aan bij campagnes die landelijk worden ontwikkeld en die toegespitst worden op de problematiek in onze regio.

6. Financiën

De lopende projecten in de sub-regio's worden gefinancierd door de gemeenten. Op grond van de ervaringen uit de projecten gaan we ervan uit dat voortzetting van werkzaamheden mogelijk is met een structurele bijdrage per gemeente van € 0,50 per inwoner per jaar voor de periode 2016-2020. Noord-Kennemerland heeft middelen beschikbaar gesteld tot en met 2018.

Voor eventuele specifieke campagnes en onderzoek zullen , indien mogelijk en noodzakelijk, andere subsidies worden geworven.

7. Uitvoeringsprogramma's

Iedere twee jaar schrijven de werkgroepen een uitvoeringsprogramma waarin onderdelen van dit kader terugkomen. In deze programma's staat hoe we uitvoering geven aan de kaders opgenomen in dit programma en wordt onderscheid gemaakt in going concern taken en projectmatige inzet.

Het eerste regionale uitvoeringsprogramma beslaat de periode 2016 en 2017 en wordt zoveel mogelijk tegelijk met de kadernota aangeboden. Daarnaast worden speerpunten uitgewerkt in uitvoeringsplannen door de drie subregio's.

Na de bestuurlijke conferentie over party drugs eind 2015 is een uitvoeringsprogramma voor de aanpak van drugsgebruik geschreven.

Kaders per thema

Thema	Gezondheid
Doel	<p>In 2020 is het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren gedaald ten opzichte van de cijfers uit 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ooit alcohol gedronken is gedaald van 44,8% naar 36% • Ooit softdrugs aangeboden is gedaald van 25,3% naar 20% • Ooit harddrugs aangeboden is gedaald van 6,2% naar 4% • Afgelopen maand alcohol dronken geweest is gedaald van 32,8% naar 18% • Ooit softdrugs gebruik is gedaald van 11,3 naar 5% • Ooit harddrugs gebruikt is gedaald van 2,1 naar 1,5 % • Overmatig alcoholgebruik is gedaald van 22,1% naar 15% • De startleeftijd alcoholgebruik is gestegen van 13.3 naar 16 jaar • Oudertolerantie (gaat om jongeren die al drinken) is gedaald van 53,2% naar 35%.
Ambitie	<p>JONGEREN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzetten op het verhogen van de weerbaarheid om NEE te zeggen • Op maat: naar behoefte van scholen • Voorlichtingen sluiten aan bij de behoefte van de scholen <p>OUDERS/VERZORGERS/VRIJWILLIGERS: Acceptatiegedrag en tolerantie van ouders/verzorgers/vrijwilligers veranderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat ouders/verzorgers/vrijwilligers de weerbaarheid bij kinderen kunnen versterken en in gesprek kunnen gaan en blijven • Ouders/verzorgers/vrijwilligers zo vroeg mogelijk informeren over de risico's • Inzetten op de voorbeeldfunctie van ouders/verzorgers/vrijwilligers <p>EN VERDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Private en Publieke samenwerking inzetten • Integraal samenwerken • Binnen gemeenten is capaciteit vrij gemaakt voor lokale uitvoeringsplannen • Uitsplitsen van regionale en lokale doelen • Ontwikkelen van en aanbieden van menukaarten die aansluiten op lokale behoeften • Verbinding tussen domeinen: scholen, vrije tijd en thuis

Thema	Sociale Veiligheid
Doel	<p>1. In 2020 is er sluitende aanpak gerealiseerd waarin de disciplines preventie en sociale veiligheid elkaar weten te vinden en kunnen samenwerken.</p> <p>2. Nalevingspercentage onder alcoholverstrekkers bedraagt in 2020 ten opzichte van cijfers uit 2015:</p> <p>Supermarkten: van 51% naar 70%</p> <p>Slijterijen: van 45% naar 70%</p> <p>Cafe's/bars: van 20% naar 40%</p> <p>Cafetaria's: van 20% naar 40%</p> <p>Jongerecentra: van 75% naar 80%</p> <p>Sportkantines: van 19% naar 38%</p>
Ambitie	<ul style="list-style-type: none"> • Goede samenwerking tussen politie en handhaving maar ook met het

	<p>programmaonderdeel gezondheid van In Control</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betere samenwerking tussen horeca, politie en gemeenten • Verbinding maken tussen repressieve en preventieve partners (sociale veiligheid en gezondheid) • Een netwerk ontwikkelen waar repressieve partners terecht kunnen • Statistische kennisgebruik van jongeren meer in beeld brengen en als input gebruiken voor preventie en veiligheid • Verbinding met andere onderwerpen maken zoals bijvoorbeeld schooluitval/schoolverzuim, seksualiteit en sexting/grooming • Aandacht voor kinderen van verslaafde ouders
--	---

Thema	Communicatie
Doel	Communicatieactiviteiten dragen bij aan het vergroten van de bewustwording over de thema's gezondheid en sociale veiligheid.
Ambitie	<p>JONGEREN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een regionaal jongerenplatform oprichten waar jongeren kunnen meedenken over activiteiten/ideeën voor jongeren 16+ • Communicatie inzetten op bewustwording • Meer aandacht voor lokale campagnes en verbinding maken met de landelijke campagnes • Meer aandacht voor 16- en 18+-groepen <p>OUDERS/VERZORGERS/VRIJWILLIGERS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communiceren over oudertolerantie en het gebruik van alcohol en drugs • Ondersteunen bij het vergroten van de weerbaarheid van kinderen • Bewust maken van hun voorbeeldgedrag/-functie <p>EN VERDER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sneller inspelen op veranderingen

Organogram

